

Abstract:

NAZARUK M., BOTA O. CONSUMERISM – ONE OF THE RESULT OF THE ENVIRONMENTAL DESTRUCTION

The author considers consumer behavior as, that beyonds of the reaching of primary needs and begins to serve in the first place in the growth of the social prestige. The consumer's attitude to the environment leads to it's destruction. Consumer infection spreads rapidly despite no borders, and it is very dangerous for both the individual and the whole people and the entire planet. The objective dependence of the human development trajectory on the state of the natural environment was recognized by all parties to the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 1992). The world community must create a new philosophy of its development, designed to counteract the irrepressible aggressive consumption of restraint, moderation, harmonious development of the individuality and collective, the nature and the civilization. Consume in satisfying needs, which grow unceasingly. Consequently, one of the solution options could be the transformation the environmental protection process into a more profitable and profitable occupation than the solving the problem of harming. Today, the significance of understanding the problems of human activity in the environment is also growing, as the possibilities of practical use of all components of the natural environment are transformed and gaining new forms, henceforth, changing the real chances for meeting the needs of man and society as a whole. The urgency is to change the views on the environment from the position of meeting our needs to understanding that the environment is the only precondition for our normal existence. This can be achieved only in case of changing in the consciousness and outlook of not individual people, but a whole generation of citizens.

Keywords: consumerism, environment, thrift.

Надійшла 05.11.2018р.

УДК 502.51:556.51/.53(477.82)

Василь ФЕСЮК, Тетяна СМАГА

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ДЖЕРЕЛ БАСЕЙНУ РІЧКИ СТОХІД

У статті висвітлено екологічний стан басейну річки Стохід, визначено чинники, що впливають на стан та якість джерел. Для висвітлення проблеми було використано: дані про розташування джерел, якість води, антропогенне навантаження на джерела, їх облаштованість. Розроблено рекомендації щодо підвищення стану та атрактивності джерел.

Ключові слова: джерело, басейн річки Стохід, використання та охорона джерел, облаштованість джерел, якість води.

Постановка наукової проблеми та її значення. Вода відіграє виключно важливу роль у житті людини. Не зважаючи на достатню кількість води у Волинській області, з кожним днем все гостріше постає питання охорони водних ресурсів. На Волині триває відновлення і впорядкування замулених природних водних джерел. Їх відновлення – це розширення практичної природоохоронної діяльності, спрямованої на охорону і поліпшення стану водних ресурсів, підвищення екологічної культури. Раціональне використання водних ресурсів і збереження чистоти природних водойм є одним з найважливіших аспектів проблеми охорони довкілля нашої держави.

Мета і завдання статті. Метою статті є оцінка стану джерел басейну річки Стохід та розробка методологічних підходів для раціонального та комплексного їх використання. Для цього ставились такі завдання:

- визначити чинники, що впливають на стан джерел басейну річки Стохід;
- проаналізувати взаємозв'язок між екологічним станом басейну річки Стохід і станом джерел басейну;
- розробити рекомендації для відновлення та

впорядкування джерел.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Значний внесок у дослідження джерел та екологічного стану у басейні річки Стохід зробили відомі вітчизняні науковці: Руденко Ф.А., Геренчук К.І., Колошко Л.К., Осадчий В.І., Ситник Ю.М., Боярин М.В., Нетробчук І.М., Зуук Ф.В., Мольчак Я.О., Але джерела вивчені недостатньо. Тому потрібно оцінити стан джерел басейну річки Стохід та розробити методологічні підходи для раціонального та комплексного їх використання.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Стохід – найдовша річка Волинської області. Належить до басейну річки Прип'ять і є її правою притокою першого порядку. Протікає річка територією Волинської області. Довжина річки становить 188 км, площа водозбору – 3125 км² [5]. Річка бере початок поблизу села Зубильне Локачинського району на висоті 241 м над рівнем моря. Має 7 притоків: Стобхивка, Ясинівка, Локниця (ліві); Осина, Череваха, Гривка, Червища (праві). Басейн річки Стохід знаходиться в межах восьми адміністративних районів. Від витоків до с. Угли

річка Стохід тече в широкій заболоченій долині з пологими берегами. Біля с. Угриничі русло ріки розгалужується на багато рукавів, проток, стариць – «стоходів». Густота річкової сітки – $0,27 \text{ км/км}^2$. У басейні р. Стоходу налічується 144 річки, з яких 12 довжиною понад 10 км і 132 – менше 10 км. Ширина річки у межень на перекатах – 5-15 м, на плесах – 20-60 м. Глибина на перекатах – 0,5-1,5 м, на плесах 8-10 м.

Територія басейну річки Стохід розташована в межах Волино-Подільської монокліналі Східноєвропейської платформи. В геологічній будові території приймають участь верхньо-протерозойські, палеозойські, мезозойські та кайнозойські відклади. Палеозойська група представлена кембрійськими, силурійськими, девонськими та кам'яновугільними відкладами. Відклади четвертинної системи поділяються на алювіальні, озерно-алювіальні, водно-льодовикові, озерно-льодовикові, льодовикові, еолово-делювіальні, еолові, болотні та озерно-болотні утворення.

Басейн річки Стохід розташований в межах Волино-Подільського артезіанського басейну. Локальним водотривом ґрунтовим водам служать лінзи та прошарки болотного торфу різного типу розкладу, середньо-четвертинні водно-льодовикові піски різнозерністі, суглинки, супіски, моренні валунні супіски, піщано-гравійні суміші [8].

Наявні водоносні горизонти у відкладах харківської свити верхнього палеогену та у відкладах девону. Водоносні горизонти в сучасних відкладах басейну річки Стохід представлені болотними, алювіальними відкладами та середньочетвертинними водно-льодовиковими відкладами. Глибина залягання першого від поверхні землі водоносного горизонту коливається в межах від 1 до 5 метрів. У басейні річки Стохід поширені: крейда, мергелі, що сприяють домінуванню у воді гідрокарбонатних аніонів і катіонів кальцію, що становлять відповідно 60 і 23% від загальної мінералізації.

Водоносний горизонт четвертинних відкладів поширений повсюдно і бере участь у формуванні заболочених земель. Рівні ґрунтових вод залягають на різних глибинах. Найменша глибина простежується на заплаві, а найбільша – на першій надзаплавній терасі. Влітку рівні ґрунтових вод коливаються від 1,0 до 2,0 м [4], а під час весняних повеней від 0,5 до 1,0 м. На заплаві рівень ґрунтових вод дещо вищий – 0,5 м.

Водоносний горизонт крейдових відкладів відзначається весняним максимумом та літнім мінімумом. Глибина залягання ґрунтових вод коливається при весняному максимумі в широ-

ких межах, залежно від умов того чи іншого року. Спад рівня відбувається швидко. Літній максимум фіксується у третій декаді серпня і триває до першої декади вересня. Між весняним максимумом і літнім мінімумом різниця в глибині залягання водоносного горизонту становить до 2 м.

Річка Стохід бере початок на Волинській височині та впадає у річку Прип'ять на Поліській низовині. На території басейну наявні акумулятивні рівнини, а саме: водно-льодовикові, алювіальні, льодовикові та денудаційно-акумулятивні. Спостерігаються такі форми рельєфу: еолові (дюни), льодовикові (моренні горби), водно льодовикові та карстово-суфозійні.

Ґрунти басейну річки Стохід дуже різноманітні. Найпоширенішими з них є: дерново-підзолисті, що сформувалися на підвищених елементах рельєфу, і болотні – у заплаві річки та її приток [3].

За своїм режимом р. Стохід відноситься до східноєвропейського типу. Живлення мішане, з перевагою снігового. Річка починає замерзати в кінці листопада – на початку грудня, льодостав встановлюється в середині грудня [6]. Тривалість льодоставу – три з половиною місяці, товщина льоду 20-40 см, скресає у березні. Тривалість льодоходу 3-10 днів. Максимальні витрати води сягають $100 - 120 \text{ м}^3/\text{с}$. Весняна повінь тримається один-два місяці. У зимовий період під час тривалих відлиг бувають зимові паводки, висота яких над умовним рівнем досягає 0,7-2 м, а в липні, серпні або вересні – дощові паводки. Найбільша витрата води за рік на р. Стохід спостерігається в квітні – $39,6 \text{ м}^3/\text{с}$, найменша – у вересні ($3,58 \text{ м}^3/\text{с}$). Середній річний модуль стоку – $4,51 \text{ л/с} \cdot \text{м}^2$.

Загальною складовою оцінки статусу водних об'єктів є оцінка екологічного стану поверхневих вод. На її основі визначають придатність вод для використання у різних господарських та комунально-побутових цілях [1].

За даними Державної екологічної інспекції, протягом 2017 року було зафіксовано високий вміст забруднюючих речовин у водах річки Стохід (сmt Любешів). Але випадків інфекційних захворювань серед населення, пов'язаних з водою, зафіксовано не було [10]. Загальна мінералізація води в р. Стохід становить 395 мг/дм^3 , а біля сmt Любешів – 443 мг/дм^3 , значення коливаються в межах від 347 до 442 мг/дм^3 [2].

Організовані джерела забруднення на річці Стохід відсутні. На якість води інтенсивно

впливає забруднення від приватного сектору та сільського господарства.

На території басейну річки Стохід контроль за рівнем радіаційного забруднення атмосферного повітря здійснює метеостанція в смт Любешів [7]. За даними 2017 року перевищення радіаційного забруднення атмосферного повітря не виявлено, рівень природного фону за рік становив 9-19 мкР/год. Вплив на радіаційний фон басейну річки здійснює Рівненська атомна електростанція. Забруднення ⁹⁰Sr та ¹³⁷Cs коливаються в межах допустимих норм. Вміст ¹³⁷Cs у воді не перевищує 2,0 Бк/кг, а ⁹⁰Sr – 0,13 Бк/кг. У порівнянні з 2016 р. їх вміст у воді р. Стохід зменшився.

Концентрація азоту амонійного становить 0,93 мг/дм³, БСК – 2,01 мг/дм³, ХСК – 5,98 мг/дм³, залізо у воді – 0,70 мг/дм³. Концент-

рація нітратів у воді річки Стохід становить 3,42 мг/л, що в 14,6 разів менше за ГДК (табл.1). Отже, можна зробити висновок, що якість води в басейні річки Стохід є задовільною, а в деяких випадках відмінною.

З метою збереження природної різноманітності ландшафтів, підтримання загального екологічного балансу, забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища на території басейну р. Стохід було створено 40 об'єктів і територій природно-заповідного фонду. Основними проблемами екологічної ситуації природоохоронних територій басейну є наслідки здійснення меліоративно-осушувальних заходів безпосередньо на водозборі та на суміжних територіях, а також забруднення радіонуклідами унаслідок аварії на ЧАЕС.

Таблиця 1.

Середньорічні показники якості води та концентрації основних забруднювачів у воді басейну річки Стохід [2]

БСК		ХСК		NH ₄		NO ₃		NO ₂		Фосфати		Fe	
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
2,83	2,01	7,23	5,98	0,74	0,93	1,50	3,42	0,05	0,04	0,11	0,17	0,85	0,70

Головною загрозою для біорізноманіття є діяльність людини. Тому, для особливого нагляду та охорони було створено Черемський природний заповідник, що має площу 10000 га і включає в себе заплаву річки Стохід. За розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2012 року № 818-р статус водно-болотних угідь міжнародного значення отримало Черемське болото (2975,7 га) у Маневицькому районі.

Національний природний парк «Прип'ять-Стохід» було створено для посиленої охорони ландшафтного та біологічного різноманіття.

Природні джерела басейну річки Стохід знаходяться в межах 5 управлінь водного господарства: Любешівського (Угриницьке джерело), Камінь-Каширського (Піщанське, Святої Трійці, Дубицьке, Верхівське джерела), Ковельського (Мельницьке, Кашівське, Черемошно, Підрізьке, Поворське джерела), Маневицького (Андрія Первозваного) та Луцького (Квітневе) (табл.2) [2].

Піщанське джерело розташоване на Піщанській осушувальній системі неподалік с.Піщане Камінь-Каширського району. Площа джерела становить 0,01 га [9].

Стовбихівське джерело розташоване в селі Стовбихва Великообзирської сільської ради Камінь-Каширського району біля підніжжя Панської гори на лівому березі річки Стохід. Перша назва – Панська криниця, але після освячення – криниця Святої Трійці. Площа дже-

рела становить 0,012 га.

Дубицьке джерело розташоване на південний схід від м. Камінь-Каширський. Дебіт води в джерелі становить 3,8 л/хв.

Мельницьке джерело розташоване в в урочищі Загаття Мельницької сільської ради Ковельського району. Площа джерела 0,015 га.

Кашівське джерело розташоване в селі Кашівка Велицької сільської ради Ковельського району на лівій прибережній смузі річки Стохід. Дебіт джерела невеликий, але вода має задовільні смакові якості, шкідливих речовини у воді відсутні.

Джерело Черемошно розташоване на північний схід від села Черемошно Колодяженської сільської ради Ковельського району на лівому відкосі осушувального каналу. Дебіт джерела невеликий. Площа джерела становить 0,02 га.

Підрізьке джерело розташоване на південно-східній околиці села Підріжжя Велицької ОТГ Ковельського району. Дебіт джерела невеликий, але вода з нього має хороші смакові якості. За даними хімічного аналізу фактичні концентрації значно менші ГДК. Площа джерела становить 0,02 га. Вода в джерелі піднімається вгору на висоту більше 60 см над поверхнею води в каналі.

Джерело Квітневе розташоване на території Шуринської сільської ради між селам Трисень, Квітневе, Шурин та Волочин Рожиченського району. 24 жовтня 2007 року дже-

рело було освячено. Площа джерела становить 0,01 га.

Джерело Андрія Первозваного розташовується в лісовому масиві на відстані 1 км в

північно-східному напрямку від околиці с. Троянівка Маневицького району. Дебіт джерела складає 1,8 л/хв. Площа становить 0,01 га. Вода надзвичайно якісна та чиста.

Таблиця 2

Джерела басейну річки Стохід

Адміністративний район	Назва	Координати розташування		Природно-заповідний фонд	Облаштування
		Географічна широта	Географічна довгота		
Камінь-Каширський	Піщанське	51.501333	25.167056	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Облаштоване
Камінь-Каширський	Святої Трійці	51.395694	25.200000	Входить в межі ландшафтного заказника «Королівка»	Облаштоване
Камінь-Каширський	Дубицьке	51.540361	25.340167	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Не облаштоване
Камінь-Каширський	Верхівське	51.465694	25.104583	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Не облаштоване
Ковельський	Мельницьке	51.155550	25.098314	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Облаштоване
Ковельський	Кашівське	51.165908	25.320378	Входить в межі ландшафтного заказника «Кашівський»	Не облаштоване
Ковельський	Черемошно	51.324447	25.016833	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Не облаштоване
Ковельський	Підрізьке	51.177550	25.281092	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Не облаштоване
Ковельський	Поворське	51.280303	25.138453	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Не облаштоване
Рожищенський	Квітневе	50.959167	24.907500	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Облаштоване
Маневицький	Андрія Первозваного	51.342917	25.304917	Знаходиться поза межами об'єктів і територій ПЗФ	Облаштоване
Любешівський	Угриницьке	51,930419	25,398808	Входить в межі гідрологічного заказника «Березичівський»	Не облаштоване

Угриницьке джерело розташоване за 4 км на південь від с. Угриничі Любешівського району. З західного боку від джерела місцевість болотиста, заросла очеретом, чагарником і кущами, через які вода, що витікає з джерела, підживлює річку Стохід. Зі східного боку джерела спостерігається різке підвищення місцевості, поширені луки і ліси. Дебіт джерела невеликий 0,5 л/с.

Верхівське і Дубицьке джерела Камінь-Каширського району та Поворське джерело Ковельського району є недослідженими. Джерелом інформації про них є лише усні відомості від місцевих жителів даних населених пунктів, які використовують джерела виключно у питних цілях.

За даними таблиці 2, лише 5 джерел є облаштованими, окультуреними, очищеними

та огороженими. Роботи по облаштуванню проводились за участю місцевих громад та працівників Держлісгоспу (рис.1). Щоб захистити джерела було споруджено бетонні спуски та дерев'яні сідці, встановлені альтанки для захисту від зовнішніх чинників. Лабораторія моніторингу вод та ґрунтів Ковельської гідрогеолого-меліоративної партії на замовлення управління водного господарства провила хімічний аналіз води з джерел басейну річки Стохід. Результати аналізу висвітлено на встановленому біля джерел інформаційному знакові. Вони засвідчили відсутність шкідливих речовин. Отже, вода з джерел має задовільну якість для господарського та питного використання.

На території басейну річки Стохід є ряд занедбаних джерел, а саме: Кашівське, Черемошно

мошно, Підрізьке, Поворське (Ковельський район), Угриницьке (Любешівський район), Дубицьке та Верхівське (Камінь-Каширський район) (рис.3). Територія навколо джерела знаходиться у незадовільному стані: проросли

кущі, чагарники. Лише територію Кашівського, Черемошно, Підрізького та Угриницького джерел було розчищено від сміття та листя, викладено з бутового каменю витокі, встановлено «журавель» для забору води.

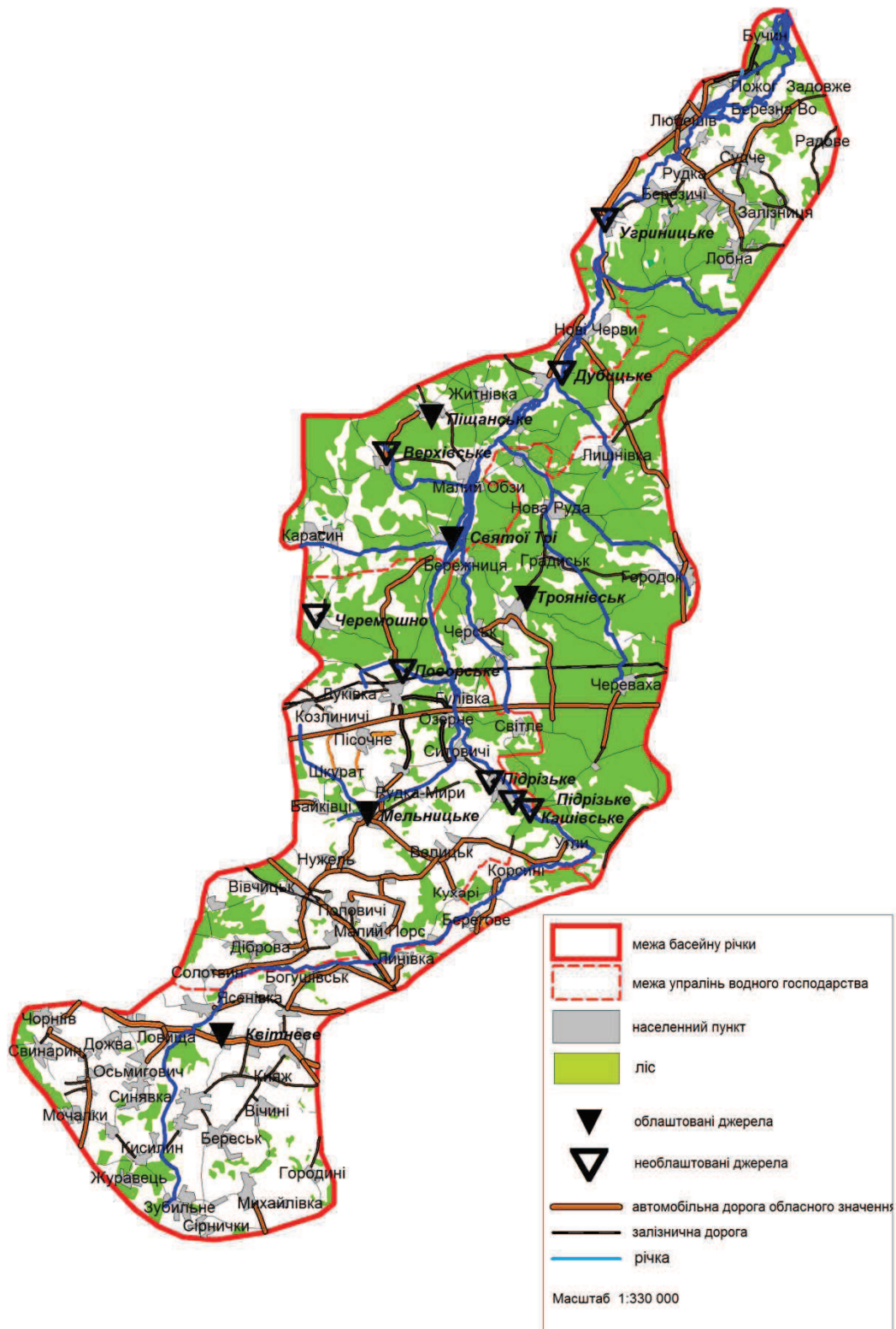

Рис.1 Карто-схема облаштованості джерел басейну річки Стохід

Для того, щоб джерела мали перспективу розвитку та подальшу атрактивність для населення, їх необхідно облаштувати по прикладу джерела Святої Анни, що знаходиться на за-

хідній околиці села Онишківці Рівненської області. Саме це джерело є взірцем облаштованості, високої інформативності та доступності (рис.3). Для подальшої підтримки стану

та існування джерел, покращення гідрологічних функцій, необхідно створити природоохоронні території, що будуть включати джерело та місце навколо джерела. 9 з 12 джерел знаходяться поза межами ПЗФ (рис.2).

Джерело Святої Трійці відноситься до ландшафтного заказника «Королівка», Кашівське джерело – ландшафтного заказника «Кашівський», Угриницьке джерело – гідрологічний заказник «Березичівський».

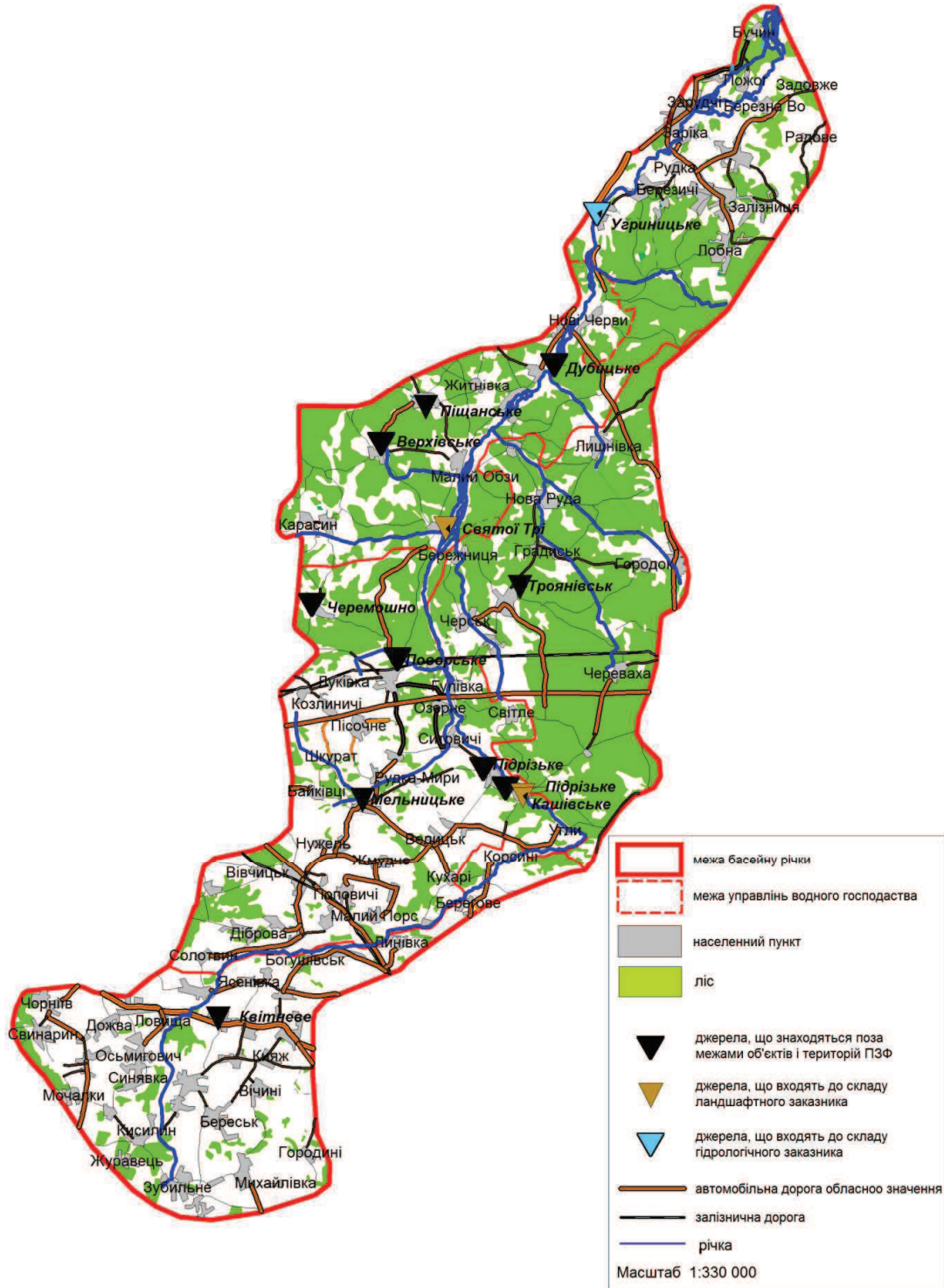

Рис.2 Належність джерел до ПЗФ

Рис.3 Джерело Святої Анни

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, сучасний стан джерел басейну річки Стохід не завжди задовільний. Наприклад, стан 5 джерел (Піщанське, Святої Трійці, Мельницьке, Квітневе та Троянівське) є задовільним. Вони добре облаштовані, добре збереженні, ознакуванні. Стан інших джерел не завжди задовільний і вимагає проведення оптимізаційних заходів:

– розчищення території від кущів та чагарників;

– гідрохімічний аналіз води, отримані результати відобразити в інформаційному знакові поблизу джерел;

– обґрунтування необхідності створення гідрологічних пам'яток природи місцевого значення для тих джерел, що не є в складі природно-заповідного фонду;

– підвищення атрактивності джерел, а саме: обладнання зон відпочинку поблизу джерел, ознакування від автомобільної дороги обласного значення до джерела.

Література:

1. Боярин М. В. Екологічний стан поверхневих вод басейну річки Стохід / М. В. Боярин, І. М. Нетробчук// Людина та довкілля. Проблеми неоекології : зб. наук. пр. / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2017. - № 3-4 (28). - С. 120-129.
2. Управління водних ресурсів у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vodres.gov.ua/news-view-1296>.
3. Закон України про природно-заповідний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/2456-XII/edition03.09.2017/page1/>
4. Зузук Ф.В. Осушувальна система «Верхів'я р. Стохід»/Ф.В. Зузук, Л.К. Колошко // Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр. – Луцьк: Ред.-вид.відд. «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – №6. – С.41-47.
5. Зузук Ф. В., Колошко Л.К. Осушувальні меліорації в басейні р. Стохід Волинської області/Ф.В. Зузук, Л.К. Колошко// Науково-технічний журнал. – № 1 (3). – 2011. – С. 43-50.
6. Мольчак Я.О. Річки Волині / Я.О. Мольчак, Р.В. Мігас – Луцьк: «Надстир'я», 1999. – С. 176.
7. Осадчий В. І. Природні умови формування хімічного складу води водних об'єктів Національного природного парку «Прип'ять-Стохід»/В.І. Осадчий//Наукові праці УкрНД ГМІ. – 2012. – Вип. 262. – С. 115-145.
8. Паспорт басейну річки Стохід. – Луцьк: Волинське обласне управління водних ресурсів, 1994. – 216 с.
9. Паспорт джерела «Піщанське». – Луцьк: Волинське обласне управління водних ресурсів, 2004. – 7 с.
10. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Волинській області в 2017 році. Луцьк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/31778>
11. Руденко Ф. А. Гідрогеологія України / Ф. А. Руденко. – Київ: Вища школа, 1972. – 174 с.

References:

1. Boiaryn M. V. Ekolohichniy stan poverkhnevyykh vod baseinu richky Stokhid / M. V. Boiaryn, I. M. Netrobchuk// Liudyna ta dovkillia. Problemy neoekolohii : zb. nauk. pr. / Khark. nats. un-t im. V. N. Karazina. – Kharkiv, 2017. - № 3-4 (28). - S. 120-129.Upravlinnya vodnykh resursiv u Volyns'kiy oblasti [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.vodres.gov.ua/news-view-1296>.
2. Upravlinnia vodnykh resursiv u Volynskii oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.vodres.gov.ua/news-view-1296>.
3. Zakon Ukrayiny pro pryrodno-zapovidnyy fond Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://zakon.help/law/2456-XII/edition03.09.2017/page1/>
4. Zuzuk F.V. Osushuvalna systema «Verkhiv'ia r. Stokhid»/F.V. Zuzuk, L.K. Koloshko // Pryroda Zakhidnoho Polissia ta

- prylehlykh terytorii: zb.nauk.pr. – Lutsk: Red.-vyd.vidd. «Vezha» VNU im. Lesi Ukrainky, 2009. – №6. – S.41-47.
5. Zuzuk F. V., Koloshko L.K. Osushvalni melioratsii v baseini r. Stokhid Volynskoi oblasti/F.V. Zuzuk, L.K. Koloshko// Naukovo-tekhnichnyi zhurnal. – № 1 (3). – 2011. – S. 43-50.
  6. Molchak Ya.O. Richky Volyni / Ya.O. Molchak, R.V. Mihas – Lutsk: «Nadstyria», 1999. – S. 176.
  7. Osadchyi V. I. Pryrodni umovy formuvannia khimichnoho skladu vody vodnykh ob'ektiv Natsionalnoho pryrodnoho parku «Prypiat-Stokhid»/V.I. Osadchyi//Naukovi pratsi UkrND HMI. – 2012. – Vyp. 262. – S. 115-145
  8. Pasport baseinu richky Stokhid. – Lutsk: Volynske oblasne upravlinnia vodnykh resursiv, 1994. – 216 s.
  9. Pasport dzhherela «Pishchanske». – Lutsk: Volynske oblasne upravlinnia vodnykh resursiv, 2004. – 7 s
  10. Rehionalna dopovid pro stan navkolyshnoho pryrodnoho seredovyschcha u Volynskii oblasti v 2017 rotsi. Lutsk [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://menr.gov.ua/news/31778>
  11. Rudenko F. A. Hidroheolohiia Ukrainy / F. A. Rudenko. – Kyiv: Vyshcha shkola, 1972. – 174 s.

Аннотация:

Василий Фесюк, Татьяна Смага. ОЦЕНКА СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ РОДНИКОВ БАСЕЙНА РЕКИ СТОХОД.

Проблема качества воды, сложные и неблагоприятные условия водоснабжения некоторых районов вызывают необходимость к дифференцированному подходу к поискам новых источников воды, исследованию родниковых вод. Анализ состояния их качества позволяет осуществлять использование данной воды для удовлетворения питьевых потребностей населения. Также они играют важную роль в хозяйственной деятельности, используются человеком для хозяйственно-бытовых, промышленных и сельскохозяйственных нужд. Вода содержит много различных химических веществ и применяется для лечения целого ряда заболеваний человека.

В статье проанализировано экологическое состояние бассейна реки Стоход, на его основе определены факторы, которые влияют на состояние и качество воды родников. При анализе были использованы: данные о местоположении источников, качестве воды, антропогенном воздействии на родники, а также информация об их обустройстве. На основе исследования были разработаны рекомендации по улучшению состояния и атрактивности родников.

В Волынской области продолжают работы над расчисткой и благоустройством заилённых природных источников. Современное качество родниковых вод бассейна реки Стоход удовлетворительное. Состояние 5 из 13 источников является хорошим. Они достаточно оснащены и обозначены. Состояние других родников не всегда удовлетворительно и требует проведения оптимизационных мероприятий: расчистки территории от кустарников; проведения гидрохимического анализа воды с отражением результатов на информационном знаке вблизи родников; обоснование включения в ПЗФ родников, которые не в составе природно-заповедного фонда; проведение мероприятия для повышения атрактивности родников, а именно: создание зон отдыха вблизи родников, ознакомление автомобильных дорог областного значения вблизи родников

Ключевые слова: родник, бассейн реки Стоход, использование и охрана родников, обустройство родников, качество воды.

Abstract:

Vasyl Fesiuk, Tetiana Smaha. THE ASSESSMENT OF MODERN CONDITION OF THE STOHD RIVER BASIN'S SPRINGS

The problem of quality of water, as well as difficult and unfavorable conditions of water supply in some areas, provoke a differentiated campaign for searching new sources of water and researching on spring's water. The analysis of the state of water's quality allows using this water for drinking needs of the population. They also play a direct role in economic activities, people use their for household, industrial and agricultural purposes. These water sources have a lot of different chemical substances and are used to treat a variety of human diseases.

The article represents the ecological status of the Basin River of Stohid. The factors that influence on the state and quality of the source, are identified based on it. The problem was used to improve the situation: data on the location of sources, water quality, human impact on sources, as well as information on their arrangement. Based on the study, recommendations were made to improve the status and attractiveness of the sources.

Volyn region continues the working on reproduction and improvement of blached natural sources. Modern state of the spring waters of the basin of Stohid river is as far as satisfactory. Five of thirteen sources have positive condition. They are well equipped and marked. The condition of other sources is not always satisfactory and requires optimization measures: clearing the territory from shrubs; carrying out hydrochemical analysis of water, the results are reflected in the information sign near the sources; conducting a justification of sources that are not part of the nature reserve fund; carrying out an event to increase the attractiveness of the sources; establishing the recreation areas near the sources; signing the regional highway to the source.

Keywords: source, basin of the River Stohid, using and protection of sources, source arrangement, water quality.

Надійшла 05.11.2018р.